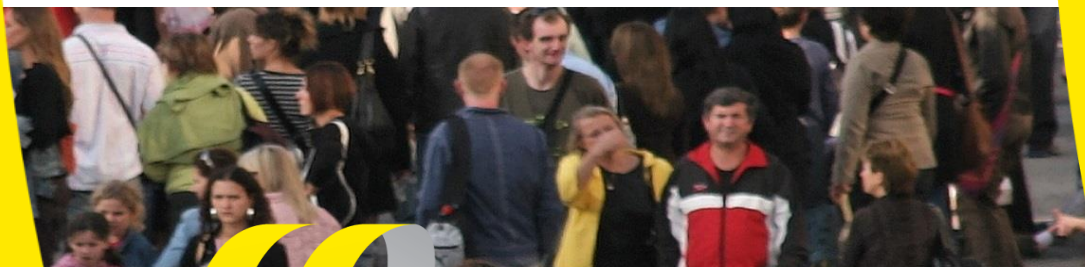

Wie profiteert van het klimaatbeleid?

Verdeling van subsidies en belastingkortingen
tussen armere en rijkere huishoudens

Inhoudsopgave

1 Introductie

2 Resultaten

Bijlage A Toelichting op berekeningen en
verdeling

Bijlage B Beschrijving van de subsidies en
belastingkortingen

Verdeling baten klimaatbeleid tussen armere en rijkere huishoudens

We analyseren de verdeling van de baten van het klimaatbeleid tussen armere en rijkere huishoudens.

Onder baten van het klimaatbeleid verstaan we subsidies en belastingkortingen die worden verstrekt in het kader van de energietransitie en het klimaatbeleid. Het gaat dan bijvoorbeeld om de SDE+, isolatiesubsidie en de belastingkortingen in het kader van de salderingsregelingen.

De centrale vraag van het onderzoek is:

Hoe groot zijn de bedragen die armere respectievelijk rijkere ontvangen/minder hoeven te betalen vanwege subsidies en belastingkortingen in het kader van het klimaatbeleid?

Scope & aanpak

We gaan bij het bepalen van de bedragen uit van een gelijkblijvende consumptie/productie. Gedragseffecten laten we dus buiten beschouwing. We baseren onze resultaten verder zoveel mogelijk op direct traceerbare, openbare bronnen, zoals begrotingen en budgetten zoals vermeld op de website van RVO. Onder belastingkortingen verstaan we belastinguitgaven en overige fiscale regelingen zoals die zijn opgenomen in bijlage 6 van de Miljoenennota. We geven bedragen zoals die zijn begroot voor het jaar 2017.

We schatten indicatief de verdeling van baten voor het klimaatbeleid die toevallen aan de helft van de huishoudens met de laagste inkomens versus de helft van de huishoudens met de hoogste inkomens. Dat doen we op basis van expert opinion.

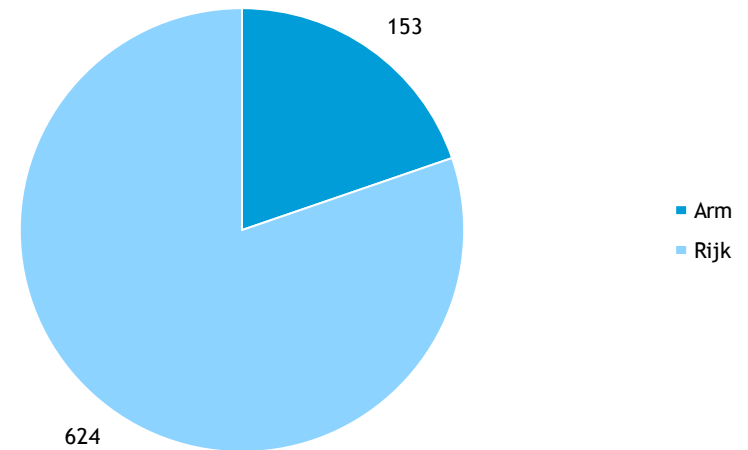
In de bijlages geven we de onderbouwing van de bedragen en de verdeling.

2 Resultaten

Verdeling baten van het klimaatbeleid (miljoen €)

- Huishoudens ontvangen in 2017 ruim € 750 miljoen aan subsidies en belastingkortingen in het kader van het klimaatbeleid.
- Armere huishoudens ontvangen hiervan zo'n 20%, rijkere huishoudens 80%.

Klimaatbaten huishoudens (miljoen €)

- Huishoudens ontvangen ruim € 750 miljoen aan baten in het kader van het klimaatbeleid.
- De grootste post is de verlaging fiscale bijtelling van zeer zuinige auto's.
- Daarna komen de salderingsregeling, de STEP en een aantal kleinere regelingen.

Regeling	Bedrag	Type
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	27	Belastinguitgave
Nihiltaarif MRB zeer zuinige auto's	35	Belastinguitgave
ISDE	40	Subsidie
Subsidie energiebesparing eigen huis	60	Subsidie
STEP	88	Subsidie*
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	95	Overige fiscale regeling
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	28	Overige fiscale regeling
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	404	Belastinguitgave
Totaal	777	

Bron: Miljoenennota 2017, RVO en eigen berekeningen op basis daarvan.

Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de maatregelen en een toelichting op berekeningen de bijlage.

* We rekenen de STEP volledig toe aan huurders. Een dergelijke toerekening is gebaseerd op de aanname dat de verlaging van de energiekosten voor woningcorporaties volledig wordt doorgerekend aan de huurders. In de praktijk kan het voorkomen dat slechts een deel van de verlaagde energierekening wordt doorberekend. In dat geval zou een deel van de STEP moeten worden toegerekend aan bedrijven.

Verdeling klimaatbaten huishoudens arm VS rijk (miljoen €)

- De tabel geeft een indicatieve verdeling van de baten van het klimaatbeleid.
- Armere huishoudens krijgen zo'n 20% en rijkere huishoudens 80%.

Regeling	Bedrag, valt toe aan:	
	Rijk	Arm
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	24	3
Nihiltarief MRB zeer zuinige auto's	26	9
ISDE	36	4
Subsidie energiebesparing eigen huis	54	6
STEP	9	79
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	86	10
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	26	3
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	364	40
Totaal	624	153

Toelichting: indicatieve verdeling van de baten van het klimaatbeleid. Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de maatregelen en een toelichting op berekeningen de bijlage.

Bronnen: Miljoenennota 2017, RVO en eigen berekeningen op basis daarvan.

Baten voor huishoudens

Regeling	Bedrag	Type	Budget/raming budgettair belang	bron
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	27	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017, verdeling bedrijven- huishoudens berekeningen CE Delft*
Nihiltarief MRB zeer zuinige auto's	35	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017
ISDE	40	Subsidie	Budget	RVO, verdeling bedrijven-huishoudens: berekeningen CE Delft op basis gegevens RVO**
Subsidie energiebesparing eigen huis	60	Subsidie	Budget	RVO
STEP	88	Subsidie	Budget	Berekening CE Delft op basis gegevens RVO***
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	95	Overige fiscale regeling	Raming	Miljoenennota 2017
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	28	Overige fiscale regeling	Raming	Berekening CE Delft op basis gegevens Miljoenennota 2017 en belastingdienst****
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	404	Belastinguitgave	Raming	Miljoenennota 2017

Toelichting:

- * Voor de verdeling tussen bedrijven en huishoudens is ervan uitgegaan dat de helft van het belastingvoordeel toevalt aan huishoudens en de helft aan bedrijven;
- ** Van RVO zijn gegevens ontvangen over aantallen apparaten en hoogte van subsidies die zijn verstrekt aan huishoudens en bedrijven in 2016. Op basis van die gegevens heeft CE Delft een sleutel berekend voor de verdeling van het budget 2017 over huishoudens en bedrijven.
- *** Op de website van RVO staat vermeld dat het budget van de regeling 395 M is, voor de periode van medio 2014 t/m 31 december 2018. Dit bedrag is omgerekend naar een bedrag per jaar. We gaan ervan uit dat deze subsidie uiteindelijk ten goede komt aan de huurders (in de vorm van een verlaging van de energielasten).
- **** Op basis van Salderingsregeling (deel energiebelasting) en de hoogte van de energiebelasting kan worden uitgerekend hoeveel kWh is gesaldeerd. Dit aantal is vermenigvuldigd met de ODE heffing. Daar is bij opgeteld 21% BTW over de gedeerde energiebelasting en ODE.

Verdeling tussen rijkere en armere huishoudens (expertschattingen)

Regeling	Rijk	Arm	Toelichting
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat belegd kan worden.
Nihiltaarif MRB zeer zuinige auto's	75%	25%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over het vermogen om een (duurdere) volledig elektrische auto of een zeer zuinige auto aan te schaffen.
ISDE	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat kan worden geïnvesteerd.
Subsidie energiebesparing eigen huis	90%	10%	Subsidieregeling is gericht op huizenbezitters. Het gemiddeld inkomen van huizenbezitters is bijna 2x zo hoog als van bewoners van huurhuizen (bron: BZK, 2016). Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden bovendien beschikken over eigen vermogen dan naast de subsidie kan worden geïnvesteerd.
STEP	10%	90%	Subsidieregeling is gericht op gereguleerde huursector.
Salderingsregeling (deel energiebelasting)	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat kan worden geïnvesteerd.
Salderingsregeling (deel ODE + BTW)	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden beschikken over vermogen dat kan worden geïnvesteerd.
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's	90%	10%	Om van deze regeling gebruik te maken, moet een huishouden een leaseauto rijden.

Toelichting:

- De percentages zijn een indicatie van de verdeling, geschat op basis van expert opinion.
- Rijkere huishoudens zijn de 50% huishoudens met de hoogste inkomens, armere huishoudens zijn de 50% huishoudens met de laagste inkomens. Huizenbezitters hebben over het algemeen een hoger inkomen dan huurders. Uit cijfers van BZK (2016) blijkt dat het gemiddeld inkomen voor het jaar 2014 van een huishouden in een koopwoning € 43.100 was. Een huishouden in een huurwoning heeft gemiddeld een inkomen van € 22.700.

Bijlage 2. Beschrijving van de subsidies en belastingkortingen

Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement
Regeling groen beleggen. De overheid geeft een belastingvoordeel aan 'groene' beleggers.
Nihiltarief MRB zeer zuinige auto's
Per 1 januari 2014 geldt er voor auto's met een CO ₂ -uitstoot die niet hoger is dan 50 gr/km een nihiltarief. Per 1 januari 2016 geldt deze vrijstelling alleen voor volledig elektrische auto's. Voor auto's met een CO ₂ -uitstoot die niet hoger is dan 50 gr/km geldt per 1 januari 2016 een halftarief.
ISDE
Subsidie op de aanschaf van zonneboilers, warmtepompen, biomassaketels en pelletkachels. De regeling is zowel voor particulieren als voor zakelijke gebruikers.
Subsidie energiebesparing eigen huis
Subsidie voor het nemen van maatregelen voor energiebesparing. Eigenaar-bewoners en Verenigingen van Eigenaren kunnen gebruik maken van de regeling.
STEP
Stimuleringsregeling energieprestatie huursector. Woningcorporaties en andere verhuurders van bestaande huurwoningen waarvan de huurprijs onder de liberalisatiegrens ligt komen in aanmerking. Subsidiabele maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de energieprestatie één of meerdere huurwoningen.
Salderingsregeling
De salderingsregeling in de energiebelasting geldt voor kleinverbruikers die zonnepanelen hebben. Per kalenderjaar wordt de verbruikte elektriciteit weggestreept tegen de teruggeleverde elektriciteit. Voor salderen is de bovengrens het eigen jaarlijkse verbruik. Voor de geproduceerde elektriciteit boven het eigen verbruik ontvangt de kleinverbruiker van zijn energieleverancier een terugleververgoeding.
Verlaging fiscale bijtelling IB (zeer) zuinige auto's
Indien door de werkgever een auto ter beschikking wordt gesteld, geldt er een fiscale bijtelling. De bijtelling wordt forfaitair bepaald en bedraagt in beginsel 25% van de catalogusprijs. Bij auto's met lagere uitstoot dan bepaalde grenzen is de bijtelling lager. Zowel de uitstootgrenzen als het forfaitaire bijtellingspercentage kan jaarlijks wisselen.
Vrijstelling groen beleggen forfaitair rendement
Regeling groen beleggen. De overheid geeft een belastingvoordeel aan 'groene' beleggers.
Nihiltarief MRB zeer zuinige auto's
Per 1 januari 2014 geldt er voor auto's met een CO ₂ -uitstoot die niet hoger is dan 50 gr/km een nihiltarief. Per 1 januari 2016 geldt deze vrijstelling alleen voor volledig elektrische auto's. Voor auto's met een CO ₂ -uitstoot die niet hoger is dan 50 gr/km geldt per 1 januari 2016 een halftarief.
ISDE
Subsidie op de aanschaf van zonneboilers, warmtepompen, biomassaketels en pelletkachels. De regeling is zowel voor particulieren als voor zakelijke gebruikers.

Colofon

Delft, CE Delft, april 2017

Deze publicatie is geschreven door:
Robert Vergeer (015-2150139, vergeer@ce.nl)

Publicatienummer: 17.7L42.34

Klimaatverandering / Overheidsbeleid / Beleidsinstrumenten / Subsidies /
Belastingen / Bedrijven / Huishoudens

Opdrachtgever: Milieudefensie

Alle openbare CE-publicaties zijn verkrijgbaar via www.ce.nl

© copyright, CE Delft, Delft

CE Delft
Committed to the Environment

CE Delft draagt met onafhankelijk onderzoek en advies bij aan een duurzame samenleving. Wij zijn toonaangevend op het gebied van energie, transport en grondstoffen. Met onze kennis van techniek, beleid en economie helpen we overheden, NGO's en bedrijven structurele veranderingen te realiseren. Al 35 jaar werken betrokken en kundige medewerkers bij CE Delft om dit waar te maken.